

27ste vergadering

Donderdag 20 november 1997

Aanvang 10.15 uur

Voorzitter: De Graaf

Tegenwoordig zijn 120 leden, te weten:

Adelmund, Van Ardenne-van der Hoeven, Augusteijn-Esser, Bakker, Beinema, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Blauw, Van Blerck-Woerdman, Bolkestein, Van den Bos, Van Boxtel, Bremmer, Bukman, Van de Camp, Cherribi, De Cloe, Cornielje, Crone, Dijkma, Van den Doel, Doelman-Pel, Duivesteyn, Essers, Feenstra, Fermina, Gabor, Van Gelder, Van Gijzel, Giskes, De Graaf, De Haan, Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Van Heemst, Heeringa, Van der Heijden, Hendriks, Hessing, Hillen, Hoekema, Hofstra, Van Hoof, Hoogervorst, De Hoop Scheffer, Ten Hoopen, Huys, Janmaat, Jeekel, A. de Jong, G. de Jong, Jorritsma-van Oosten, H.G.J. Kamp, M.M.H. Kamp, Keur, Klein Molekamp, De Koning, Korthals, Lambrechts, Lansink, Leers, Liemburg, Lilipaly, Van der Linden, Luchtenveld, Mateman, Meijer, Meyer, Middel, Mulder-van Dam, Van Nieuwenhoven, Nijpels-Hezemans, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oudkerk, Passtoors, Van der Ploeg, Poppe, Rehwinkel, Reitsma, Remkes, Van Rey, Van 't Riet, Rijpstra, Rosenmüller, Rouvoet, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schutte, Schuurman, Smits, Stellingwerf, Van der Stoel, Swildens-Rozendaal, Terpstra, Valk, Te Veldhuis, Verbugt, Verhagen, Verkerk, Versnel-Schmitz, Visser-van Doorn, Vliegheart, Van der Vlies, Van Vliet, H. Vos, Voûte-Droste, B.M. de Vries, J.M. de Vries, Van Walssem, Van Waning, Weisglas, Van Wingerden, Witteveen-Hevinga, Wolters, Woltjer, Van Zijl, Zijlstra en Van Zuijlen,

en mevrouw Borst-Eilers, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mevrouw Netelenbos, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de heren Nuis, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, en De Grave, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Van Middelkoop, wegens bezigheden elders;

Van Nieuwenhoven, wegens bezigheden elders, alleen voor de ochtendvergadering;

Noorman-den Uyl, wegens bezigheden elders, alleen voor de middagvergadering;

Swildens-Rozendaal en H. Vos, wegens bezigheden elders, alleen voor de middag- en avondvergadering;

Huys en Van Zijl, wegens bezigheden elders, alleen voor de avondvergadering.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: Ik maak de leden erop attent dat na de eerste termijn van de behandeling van het wetsvoorstel inzake de samenwerkingsscholen een tweeminutendebat is ingelast over de WTZ. Over de eventueel daarbij in te dienen moties zal nog heden, na de middagpauze, worden gestemd.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de medische keuringen (25648);**
- **het wetsvoorstel Aanpassing van een aantal wetten in verband met de regeling van het overleg met centrales van overheidspersoneel en sectorwerkgevers verenigd in de Raad voor het Overheidspersoneelsbeleid (Aanpassingswet Raad voor het Overheidspersoneelsbeleid) (25469);**
- **het wetsvoorstel Nadere wijziging van een aantal socialezekerheidswetten en enige andere wetten, houdende wijziging/intrekking van de Wet Werkloosheidsvoorziening, eenvormige definiëring van de term gezamenlijke huishouding en technische alsmede enige andere wijzigingen (Veegwet SZW 1997) (25641);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de werkloosheidswet, houdende onder meer verlenging van de periode gedurende welke de uitkeringen ten laste van een wachtgeldfonds komen (25617);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van wetsvoorstel 20890, houdende wijziging van het Burgerlijk Wetboek en van de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen (implementatie Barber-richtlijn) (22695);**
- **het wetsvoorstel Aanpassing van een aantal wetten in verband met de invoering van de Wet premiedifferentiatie en marktwerking bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten en de**

Voorzitter

Organisatiewet sociale verzekeringen 1997 (Aanpassingswet nieuwe en gewijzigde arbeidsongeschiktheidsregelingen) (25415).

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en, na goedkeuring van de onderdelen, zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:
- **de verslagen van de commissie voor de Verzoekschriften over een aantal in haar handen gestelde adressen (25702, nrs. 2 t/m 10).**

Overeenkomstig de voorstellen van de commissie voor de Verzoekschriften wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het basisonderwijs, de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs inzake samenwerkingscholen (24137).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Lienburg** (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Het is zo'n eenvoudig regeltje in het regeerakkoord: "De bestuurlijke vormgeving van de samenwerkingsschool wordt wettelijk geregeld." Dat is er niet helemaal van gekomen. Na de derde nota van wijziging is zelfs het woord "samenwerkingsschool" uit het wetsvoorstel verdwenen en is de variant die als laatste aan het wetsvoorstel werd toegevoegd, nog de enige die is overgebleven: de besturenfusie.

Bij de gang die het wetsvoorstel heeft moeten gaan, heeft de Grondwet een doorslaggevende rol gespeeld, al is vanaf het begin duidelijk geweest dat daarover ook door deskundigen verschillend kan worden gedacht. Ook wij zijn echter van oordeel dat bij de interpretatie van de Grondwet de mening van onafhankelijke adviseurs van de regering, zoals de Raad van State en de Onderwijsraad, zwaar moet wegen, ook al is het de wetgever zelf

die bij zijn wetgevende taak de Grondwet interpreteert.

In de Grondwet liggen principes, zij het niet alle, vast die richtinggevend beogen te zijn voor het staatkundige leven en voor de samenleving. De Grondwet is echter ook een levend bezit van de samenleving, zodat van tijd tot tijd de vraag mag worden gesteld of de richtinggevendheid van de zaken die in de Grondwet vastliggen, nog legitiem is. Het gaat daarbij om een subtiel evenwicht tussen enerzijds het richting geven aan de samenleving en anderzijds het zich aanpassen aan veranderingen in die samenleving. De samenleving laat zich nu eenmaal niet in alle opzichten sturen en voorts is iedere verandering geen verslechtering.

Aan het slot van zijn advies van 27 juni 1996 stelt de Onderwijsraad dat deze zich niet gebogen heeft over de vraag of het wenselijk is, een wijziging van de Grondwet te bevorderen omdat die vraag buiten de reikwijdte van de adviesaanvraag valt. Heeft het kabinet een dergelijke adviesaanvraag overwogen? Zo nee, waarom niet?

Tijdens het algemeen overleg van 5 juni 1997 is uitvoerig gedebatteerd over het regeringsstandpunt over het nadere advies van de Onderwijsraad. Bij die gelegenheid heb ik mij een voorstander getoond van de mogelijkheid om te komen tot instituutfusies. Naar de mening van mijn fractie zou dat binnen de marges van de Grondwet ook kunnen, als de verschillende stromingen duidelijk herkenbaar zouden zijn in de organisatie van de school. In de praktijk is bewezen dat dit ook kan. Het feit dat er 87 samenwerkingsscholen bekend zijn – ik denk dat er nog meer zijn – geeft aan dat ook binnen de huidige regelgeving op basis van vrijwilligheid veel mogelijk is.

Het ontbreken van een wettelijke basis maakt echter dat scholen nu meestal kiezen voor een bepaalde kleur. Daarmee wordt het de scholen heel moeilijk gemaakt om duidelijk te maken welk onderwijs op de school wordt gegeven. Tegelijkertijd komt er een oneigenlijk element in het proces van planning van scholen, dat uitgaat van de richting. Claims op leerwegen op denominatieve gronden kunnen het evenwichtig geheel van voorzieningen in een regio ernstig verstoren. Ik ben benieuwd hoe de staatssecretaris

zich die planning voorstelt na een besturenfusie. Deze vraag is vooral actueel in verband met de herschikkingen in het MAVO-VBO. Het lijkt er niet op dat de richtingvrije planning tijdig voor een oplossing zorgt, maar misschien zie ik dat verkeerd.

De heer **Van de Camp** (CDA): Zou mevrouw Lienburg mij kunnen uitleggen wat dit wetsvoorstel betekent voor de bestaande samenwerkingscholen?

Mevrouw **Lienburg** (PvdA): Dat is de volgende vraag die ik wil stellen aan de staatssecretaris.

Een andere vraag die hiermee nauw verband houdt, zoals de heer Van de Camp ook al door had, is wat er gebeurt met de samenwerkingscholen die er al zijn. Is het de bedoeling dat zij worden gedoogd en wat betekent dit dan? Blijft het bij de nu bekende samenwerkingsscholen of kunnen er ook nieuwe aan toegevoegd worden? De mogelijkheid dat schoolbesturen, waar dat nog kan, de reeds gevormde school weer omzetten in de oorspronkelijke scholen, zodat zij alsnog binnen de kaders van het wetsvoorstel passen, heeft niet de voorkeur van mijn fractie, omdat dit in veel gevallen tot het verdwijnen van onderwijsvoorzieningen zal leiden.

De heer **Schutte** (GPV): Het begrip "gedoogd" verbaast mij een beetje. Dat suggereert dat de situatie onwettig zou zijn. Ik heb niet de indruk dat er scholen in Nederland bestaan die onder de noemer van samenwerkingsscholen vallen, bijvoorbeeld die 87, die onwettig zijn. Zij kunnen misschien niet doen wat zij graag willen, maar dat is toch iets anders dan gedogen.

Mevrouw **Lienburg** (PvdA): Als wij het voorstel aannemen en alleen de besturenfusie mogelijk maken, kan dat in veel gevallen een oplossing zijn. En ik weet wel zeker dat dit een oplossing kan zijn, omdat je het kunt regelen. Ik kan mij echter voorstellen dat er bij de samenwerkingsscholen ook situaties zijn waarbij je dat heel moeilijk kunt realiseren. Ik vraag mij af wat er met die scholen gaat gebeuren.

De heer **Schutte** (GPV): Die vraag heb ik ook wel, maar dan is nog niet de vraag aan de orde of er sprake is van gedogen van iets wat al bestaat.